STOP motorvej over Samsø

Nyhedsbrev nr. 32
August 2023

Kære bromodstander,

- Den 24. juni var der fest i Energiakademiet. Anledningen var lanceringen af antologien TIL SAMSØ. STOPMOS' formand Peter Askjær var med og introducerede bogen. Hovedpunkterne i hans tale kan du læse i afsnittet ***19 Samsødigtere i fælles kamp imod en fast Kattegatforbindelse.***
- Mens vi holdt sommerferie arbejdede fire aktivister videre med at undersøge juridiske forhold i forbindelse med Kattegatprojektet. Tovholder i Juragruppen Søren Stockmarr beskriver deres arbejde i afsnittet ***Juragruppen.***
- Den konservative vælgerforening på Samsø forsøger at få partiet til at tage afstand til Kattegatforbindelsens naturødelæggelser. Læs deres opfordring i afsnittet ***Kattegatforbindelsen på det konservative Folkepartis Landsrådsmøde***
- ***Begmand til region Midtjylland***, læs om hvorfor regionen fik en begmand af Miljø- og Fødeklagenævnet.
- Vi slutter af med en kedelig konklusion. Bestyrelsesmedlemmer i *Kattegatforbindelse nej tak* beskriver tre nedslående aktiviteter fra brotilhængerne. Læs foreningens konklusion: ***Der er friske indikationer på, at der arbejdes på en fast Kattegat-forbindelse.*** Forhåbentlig bliver du ikke alt for nedtrykt, men motiveres tværtimod til at styrke kampen mod broprojektet. *Det gør bestyrelsen i STOP motorvej over Samsø i hvert fald!*

19 Samsø-digtere i fælles kamp imod en fast Kattegatforbindelse.

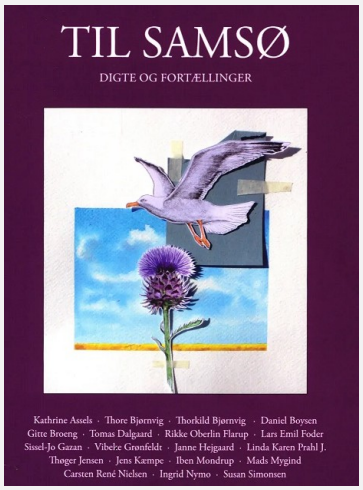

Hele 19 forfattere enten bosiddende eller med tilknytning til Samsø har sammen begået en digtsamling, der er en hyldest til Samsø og udtrykker en klar modstand imod en fast Kattegatforbindelse. Titlen er: ***TIL SAMSØ****.*

Bogen blev officielt lanceret ved en reception på Energiakademiet d. 24. juni, hvor flere forfattere læste op af deres digte fra bogen.

Alle forfattere har bidraget uden honorar og overskuddet fra salget af bogen går ubeskåret til litterære arrangementer, der har som formål at angribe tanken om en fast forbindelse over Kattegat via Samsø.

Ved lanceringen deltog formanden for 'STOP motorvej over Samsø', Peter Askjær sammen med 80 andre borgere fra øen.

Peter var blevet opfordret til at holde en lille tale, og den er i det følgende gengivet efter hukommelsen.

Som formand for den lokale modstandsforening *'STOP motorvej over Samsø'* er det en stor ære og fornøjelse at være med i dag.

Kære forfattere: Tak for jeres initiativ og ikke mindst for det fantastisk flotte resultat, der er kommet ud af jeres anstrengelser. En sand fornøjelse at læse.

I går lige på allerede i forordet: *”Forestillingen om den evige eksponentielle materielle og økonomiske vækst må ophøre”.*

Det er en forestilling, som koster. Ødelagt natur. Dårlige liv. En livsfilosofi, som ikke kan fortsætte i det uendelige.

Vi i modstandsforeningerne kæmper og har længe kæmpet med næb og klør imod en fast Kattegatforbindelse.

- Vi siger, at den vil koste **200 milliarder kroner** og kan dokumentere det, og ikke 100 milliarder kroner, men tilhængerne bider ikke på - de vil bare have den forbindelse.

- Vi siger, at den ikke er **CO2 neutral** og kan dokumentere det, men tilhængerne bider ikke på - de vil bare have den forbindelse …

- Vi siger, at Danmark har **flere km motorvej målt pr. indbygger** end stort set alle andre lande, men tilhængerne bider ikke på - de vil bare have den forbindelse …

- Vi siger, at den vil plage endnu mange **flere tusinde mennesker med støj,** men tilhængerne bider ikke på - de vil bare have den forbindelse…

- Vi siger, at den vil **ødelægge enestående natur**, men tilhængerne bider ikke på - de vil bare have den forbindelse…

De vil have den, fordi du og jeg kan spare tid, og tid er penge. En samfundsøkonomisk fordel. Basta. Diskussioner ført på en slagmark, hvor argumenterne er opstillet på basis af regnearkenes snorlige kolonner. Er det en farbar vej at gå i kampen mod en Kattegatforbindelse?

På den yderste dag vil naturen tage over. Træer vil vokse op gennem asfalten og den eroderede beton. Alt vil blive grønt. Alt menneskeskabt vil blive skjult – og glemt.

Vi må føre kampen på anden vis, og det er det kulturelle spor. **TIL SAMSØ** er det bedste eksempel herpå.

I et af digtene hedder det: *”Øer er ligesom planeter, man nærmer sig dem langsomt langt borte fra...”*

Det får mig til at tænke på en oplevelse for nogle uger siden på færgen fra Hou og til Sælvig. Vi havde passeret Tunø og pludselig brydes stilheden i salonen af en lille drengestemme, der forkyndte: ”*NEJ, HVOR VILDT, JEG KAN SE SAMSØ – KOM OG SE”.* Hans tvillingebror kom hen til vinduet og med baskende arme og ben udtalte han: ”*JEG KAN SE VINDMØLLER”*. Straks efter lød spørgsmålet: ”*Hvor længe skal vi være på Samsø, farfar?”*

Svaret hørte jeg ikke, men fornemmede bare deres intense følelse af friheden, som stod foran dem – det ville blive ren nydelse og leg. Måske ventede der lidt ekstra kage og en is fra farmors gemmer.

Det var lykke – uden iPad – uden tidsfornemmelse. Bare for en stund i samspil med naturen.

I et nu siger man farvel til øen – men heldigvis kun langsomt forsvinder den i horisonten – langsomt så minderne kan bundfælde sig.

Det er KULTUR.

”Og mange steder på øen kan det blive så mørkt, at selv ikke digtere kan finde ord for det. Her slipper intet lys ud af metaforerne. Man kan kun være i dette mørke, ikke skrive om det...” Smukt formuleret i et af digtene.

Det er så sandt. En klar februar nat. Det er så uendelig mørkt, på Mælkevejen - himmelrummets store brede motorvej uden asfalt – kører Karlsvognen sin daglige tur styret af fysikkens love – uden lyssignaler, fodgængerovergange og rundkørsler – ligesom på Samsø.

Nuvel – vi har fået hajtænder. Men tænk hvor vil det ville blive anderledes med et, hvis det utænkelige skulle ske, at en Kattegatforbindelse kommer… Biler overalt på øen, endagsturister i hobetal. Øen ødelagt og friheden taget fra os.

Vi skal ikke bruge hajtænderne til at regulere endnu flere bilers kørsel, vi skal bruge dem til at bide fra os.

”TIL SAMSØ” er en anden måde at bide fra sig på. De sobre og stærke fortællinger, som ingen regneark kan slå omkuld og som i sit sprog distancerer sig uendeligt fra de sociale mediers.

Lad os alle håbe, at bogen vil nyde fremme og komme igennem med sine budskaber: Til Samsøs bedste og fremme af livets inderste værdier.

Tak. Og held og lykke.

Bogen kan købes adskillige steder på Samsø til en pris af 150 kr. og kan tillige bestilles fra forlaget www.Landtryk.dk

Juragruppen

STOPMOS samarbejder i ”Fællessekretariatet” med fire andre modstandsforeninger:

- *Kattegatforbindelse nej tak (landsdækkende modstandsforening)*
- *Nej til motorvej på Asnæs*
- *Nej til motorvej på Røsnæs*
- *Nej til Kattegatforbindelse og Højhastighedstog i Vestsjælland*

Foreningerne er enten imod motorveje igennem deres lokalområde, eller er i det hele taget modstandere af en fast forbindelse mellem Sjælland og Jylland. Vores bestyrelsesmedlemmer deltager efter behov i et månedligt ZOOM-møde, sammen med aktivister fra de fire foreninger

Sidste år nedsatte vi i Fællessekretariatet en juragruppe, som fokuserer på at indhente aktindsigt, skrive høringssvar og vurdere om politikere og embedsmænd overholder gældende regler.

STOPMOS er repræsenteret i gruppen af Helle Lokdam og Søren Stockmarr. Søren repræsenterer også bestyrelsen i Kattegatforbindelse nej tak.

Nej til motorvej på Asnæs er repræsenteret af Jacob Bregnballe og Nej til Kattegatforbindelse og Højhastighedstog i Vestsjælland er repræsenteret af Lars Bagge Hommel-Nielsen.

Søren beskriver i det følgende juragruppens aktiviteter.

Vores primære værktøj er at søge aktindsigt. Da Sund & Bælt udbød en opgave (til 80 millioner kroner) med miljøundersøgelser fandt vi via aktindsigt ud af, at Transportministeriet var vidende om udbuddet, selvom transportminister Trine Bramsen havde bedyret, at hun ikke kendte til det.

Vi har også ved aktindsigt fået afklaret, at regionerne Midtjylland, Sjælland, og Nordjylland sammen med Aarhus kommune har betalt knapt 3 millioner kroner til Kattegatkomitéen, som så kan agitere for forbindelsen for offentlige penge.

Det mærkeligste ved at arbejde i Juragruppen er at få indblik i, hvor mange krumspring staten, regioner og visse kommuner laver for at få trafikprojekter igennem. Hvis man tror, at de er borgernes værn mod ødelæggelser af naturen, så glem det. Det er erhvervslivets interesser de har fokus på, i en evig jagt på økonomisk vækst. En vækst som jo må stoppe en dag, men hvor dagens politikere bare sender Sorteper videre.

Et sekundært værktøj er afgivelse af høringssvar. Vi har netop deltaget i høring af Miljøkonsekvensvurdering for Kalundborgmotorvejen sammen med mange andre borgere og foreninger. Her møder vi et krumspring. Samtidig med at høringsperioden på Miljøkonsekvensvurderingen udløb, påviste en rapport, at vejen ikke er rentabel, og at der manglede 500 millioner kroner i budgettet.

Hvad gør den driftige transportminister Thomas Danielsen? Han indkalder sine forligspartnere og 13 dage efter høringsperiodens afslutning, er det aftalt at finde pengene. Et lovforslag om projektet udarbejdes. Og det sker inden den lovbestemte høringsrapport er afleveret. Det er simpelthen en skandale. Så har man lagt endnu en trædesten til Kattegatforbindelsen ud, for hermed får man motorvej helt til Kalundborg, uden at det belaster økonomien i Kattegatforbindelsen.

Endnu et krumspring er elementfabrikken i Rødby, som er i gang med at støbe tunnelrør til Femernforbindelsen. Den vil politikerne bevare.

Juragruppen har ved aktindsigt hos Sund & Bælt fundet ud af, at der ingen konkrete planer er for, hvilke projekter fabrikken skal levere til, men alt tyder på at hensigten er at have en betonfabrik, som kan støbe bro- eller tunnelelementer til Kattegatforbindelsen. Endnu en trædesten bliver lagt ud til Kattegatforbindelsen, for nu kan man spare etablering af en elementfabrik.

Hvorfor hører man ikke mere om de resultater, som Juragruppens har afdækket? Fordi det er hamrende svært at trænge igennem i pressen.

Det aflyste udbud fra 2022 kom dog i pressen.

Der har også været skrevet om bevarelsen af elementfabrikken.

Og vi har givet input til Dorte Tofts artikel i Berlingske som har den fantastiske titel *"Politikernes anlægsstrategi kalder på ord som sutteklud og listepik".*

Men ellers kniber det.

Det virker som om, at pressen hele tiden ser enkelthændelser, og ikke er i stand til at se det store billede.

Men Juragruppen arbejder ufortrødent videre.

Kattegatforbindelsen på det konservative Folkepartis Landsrådsmøde

Peter har på vegne af Samsø Konservative Vælgerforening skrevet en indstilling til det kommende landsrådsmøde den 23-24. september i år. I indstillingen opremses de gode argumenter imod en ny Kattegatforbindelse, og den afsluttes med ordene:

”På baggrund af ovenstående facts skal det indstilles, at Det Konservative Folkeparti udtaler:

1. Det Konservative Folkeparti anser det som så væsentligt at sikre den grønne omstilling, at bevare det danske kulturlandskab og at anvende landets sparsomme økonomiske ressourcer optimalt, at bygningen af en Kattegatforbindelse ikke kan støttes og derfor ønskes taget af den politiske dagsorden.

2. Det Konservative Folkeparti ønsker derimod at fremme forskningen i fremtidige transportløsninger, med det formål at mindske trængslen i og omkring de større byer og grundlæggende bryde koblingen mellem økonomisk vækst og transportbehov”.

STOPMOS´ bestyrelse er meget tilfredse med initiativet og formuleringen af indstillingen, som på diplomatisk vis opfordrer landsrådsmødet til at lægge afstand til Kattegatforbindelsens naturødelæggelser. Det er ikke Peters forventning, at partiet vil vedtage indstillingen, men forhåbentlig vil flere delgerede få øjnene op for projektets risici, og hvis pressen omtaler initiativet, kan det skabe en ønsket opmærksomhed i befolkningen.

Begmand til Region Midtjylland

Region Midtjyllands råstofplan er sendt tilbage til start. Maja Harsberg har sammen med andre aktivister (og efter to års ihærdige arbejde) vundet i Miljø- og Fødevareklagenævnet i en klagesag over planen, som vil medføre uigenkaldelige ødelæggelser af naturen omkring istidslandskabet ved Sønder Vissing Bjerge.

I afgørelsen pålægges regionen at udarbejde dokumentation for behovet for råstofudvinding samt redegørelser for påvirkningerne af natur og dyrelivet i området.

Sagen viser, at lokale initiativer kan trænge igennem og sinke og forhåbentlig bremse naturforringelser, når borgere tager sagerne op overfor de rette myndigheder.

Der er friske indikationer på, at der arbejdes på en fast Kattegat-forbindelse

Kattegatforbindelse nej tak *har den 25. august fået optaget et debatindlæg i bl.a. Jyllandsposten Aarhus samt aviser i Odder, Horsens, Vejle og Fredericia.*

Bestyrelsesmedlemmerne Anna Dyrvig (formand m/k), Finn Vesterlund (næstformand) og Bodil Just har skrevet artiklen. De deler også vores bestyrelses bekymring for, at der arbejdes videre med Kattegatforbindelsen bag nedrullede gardiner.

Artiklen har undertitlen "Planerne om en bro over Kattegat lader ikke til at være skrinlagt" beskriver planerne for at bevarelse elementfabrikken i Rødby samt det tendentiøse spørgeskema, som uddeles på Molslinjen og spørgsmålet om Kalundborgmotorvejen.

Elementfabrikken i Rødby

Officielt har vi ikke hørt meget til planerne om en fast Kattegat-forbindelse for nylig. Men under overfladen arbejdes der på planerne. Hen over sommerferien har Transportministeriet sneget en høring ud med forslag om en lovændring, så betonelementfabrikken på Lolland, der er opført i forbindelse med Femern-forbindelsen, bliver bevaret, når Femern-forbindelsen er bygget færdig.

Der foreligger ingen konkrete planer for, hvad betonfabrikken skal bruges til, så Folketinget skal altså stemme om at bevare en fabrik uden viden om, hvad den skal producere? Er det mon en fast Kattegat-forbindelse, der rører på sig?

Vi kan ikke få svar. Men vi har efterhånden set, hvordan salamimetoden tages i brug ved større byggeprojekter i Danmark. Folketinget får serveret den første salamibid om at bevare fabrikken. Det kan lyde som rettidig omhu, da det kan mindske omkostningerne til f.eks. Kattegat-forbindelsen. Men et ja til fabrikken kan blive et ja til den faste forbindelse over Kattegat.

Giver det overhovedet mening at gøre en midlertidig betonelementfabrik permanent midt i en klimakrise? Det estimeres, at fabrikken vil udlede 10 millioner tons CO_2 i de kommende år, hvis produktionen fastholdes, så det rimer overhovedet ikke på, at vi skal reducere CO_2-udslip med 70 % inden 2030. Og skal arbejdspladser på betonfabrikken (hvor en stor del er udenlandsk) bevares for enhver pris?

Vildt manipulerende spørgeskema på Molslinjen

Sund & Bælt og Vejdirektoratet uddeler lige nu et spørgeskema på Molslinjen. Her bliver man bl.a. spurgt, om man vil foretrække at bruge en fremtidig fast Kattegat-forbindelse, som beskrives med lav pris og hurtig rejsetid, eller benytte færgeforbindelsen, som koster mere og tager længere tid.

Man bliver kun oplyst om forskellige rejsetider og priser, og hvem vil ikke gerne have kortere rejsetid og lavere priser?

Som deltager i undersøgelsen bliver man altså taget til indtægt for et behov for en Kattegat-forbindelse. Men det er vildt manipulerende at gå ud med den slags unuancerede drømmescenarier i en undersøgelse.

Samlet vil en fast Kattegat-forbindelse medføre en udledning på 3-4 millioner tons CO_2 i anlægsfasen og vil ifølge Vejdirektoratet medføre tusindvis af flere biler dagligt. Men man kan ikke vælge den mest CO_2-venlige, støjsvage og naturbevarende løsning i spørgeskemaet. Enhver kan gætte, at analysens konklusion bliver et stort ønske om en fast Kattegatforbindelse, så Sund & Bælt kan få noget at lave.

Det mest uhyggelige ved Kalundborgmotorvejen

En anden bid salami, som kan føre til en Kattegat-forbindelse, er blevet hastebesluttet før sommerferien: Folketinget har besluttet motorvejen til Kalundborg uden først at forholde sig til 198 borgerhøringssvar. Vejdirektoratets analyse viser, at der ikke er trængsel på den nuværende strækning, og at samfundsnytten af motorvejen er meget lille. Kalundborgs borgmester samt Novo og Mærsk har presset på.

Det synes slet ikke at give mening med den motorvej, med mindre den er et led i en større plan om motorvej og bro til Jylland over Samsø. Det mest uhyggelige er, at de normale klageadgange er sat ud af funktion, idet der står i høringen:

»På baggrund af projekternes størrelse, beliggenhed og kompleksitet er det vurderet nødvendigt at regulere visse myndighedsforhold samt fravige visse love og klagemuligheder relateret til anden lovgivning, hvor det konkret har betydning for projekterne. Dette er bl.a. af hensyn til at sikre fremdrift for projekterne.«

Så vi frygter, at det også bliver så som så med borgerinddragelse og klagemuligheder, hvis politikerne vælger at gå videre med en fast Kattegatforbindelse. Den ulmer i hvert fald stadig lige under overfladen.

Som sagt i indledningen: Forhåbentlig bliver du ikke alt for nedtrykt af ovenstående vurdering, men motiveres tværtimod til at styrke kampen mod broprojektet.

Det gør bestyrelsen i STOP motorvej over Samsø i hvert fald!

Mange hilsener fra

Anne Grethe Olsen, Arne Krogh,

Helle Lokdam, Mogens Bo Thomsen,

Peter Askjær, Søren Stockmarr

og Ulla Holm